อาหารเป็ด

เกษตรกรสามารถผสมอาหารใช้เองเพื่อลดต้นทุน โดยใช้หัวอาหารเข้มข้นผสมกับวัตถุดิบที่เป็นแหล่งพลังงานที่มีในท้องถิ่น ดังนี้

วัตถุดิบ	อายุ (สัปดาห์)					
	9-22		23-48		49-72	
	สูตร		สูตร		สูตร	
	1	2	1	2	1	2
ปลายข้าว	40.85	0	47.39	0	0	41.8
ข้าวโพด	0	40.8	0	51.5	45.85	0
รำละเอียด	30	30	15	10	25	30
มันเส้น	สามารถใช้แทนปลายข้าว ข้าวโพดได้					
รำหยาบ	10	10	0	0	0	0
กากถั่วเหลือง (44%)	6.90	6.95	17.81	18.75	10.75	9.75
ใบกระถิน	4.50	4.5	3	3	3.5	3.5
ปลาป่น (55%)	5	5	7.5	7.5	7	7
เปลือกหอย	1	1	7	7	6	6
ไดแคลเซียมฟอสเฟส	1	1	1.2	1.2	1.1	1.1
เกลือป่น	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
พรีมิกซ์เป็ดไข่	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
ดีแอล-เมทไธโอนีน	0	0	0.35	0.3	0.05	0.1
รวม	100	100	100	100	100	100
โปรตีนในอาหาร (%)	15	15	18	18	16	16
พลังงานในอาหาร (kcal/kg)	2698	2645	2743	2708	2723	2750

กรณีใช้มันเส้นแทนต้องปรับสัดส่วนแหล่งวัตถุดิบโปรตีนเพิ่มขึ้น

***** ข้อควรระวัง**

- การทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์ต่างๆ ให้อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน ควรระมัดระวังให้เป็ดตกใจน้อยที่สุด
- การเปลี่ยนสูตรอาหารแต่ละครั้ง ควรค่อยๆ เปลี่ยน หากเปลี่ยนโดยทันทีอาจทำให้เป็ดท้องเสีย ผลผลิตลดลงได้
- การจับเป็ดเวลาทำวัคซีน ต้องพยายามจับให้นิ่มนวลที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ในเวลากลางคืน ควรมีน้ำให้เป็ดได้กินตลอดคืน
- อย่าให้หนู แมว หมา ป่วนเปี้ยนบริเวณกรงดับ หรือโรงเรือนที่เลี้ยง เพราะอาจทำให้เป็ดตกใจผลผลิตอาจลดลงได้

การป้องกันโรค

โรคที่สำคัญในเป็ดเทศ ได้แก่

1) **โรคอหิวาต์** ควรทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์ ปีละ 4 ครั้ง โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อหรือนำยาปฏิชีวนะละลายน้ำให้กิน ติดต่อกัน 2 – 3 วัน

โปรแกรมวัคซีนอหิวาต์

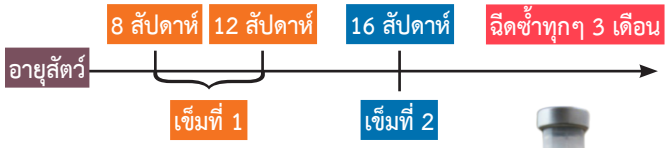

วัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่

เป็นวัคซีนแบคทีเรียเชื้อตายชนิดบรอทแบคเทอรินผลิตจากเชื้อ *Pasteurella multocida* serotype 8 : A (Namicka : Carter) หรือ A : 1 (Carter : Heddleston) สเตรนท้องถิ่น ที่ทำให้เกิดโรคอหิวาห์เป็ด-ไก่

สรรพคุณ : ใช้ฉีดป้องกันโรคอหิวาต์เป็ด-ไก่ สำหรับสัตว์ปีก

2) **กาฬโรคเป็ด** ควรทำการฉีดวัคซีนป้องกันกาฬโรคเป็ด ปีละ 2 ครั้ง โดยฉีดเข้าใต้ผิวหนังหรือกล้ามเนื้อ ดูแลความสะอาดเล้าและอุปกรณ์ต่างๆ เสมอ ก็จะทำให้การป้องกันโรคได้ผลดียิ่งขึ้น

โปรแกรมกาฬโรคเป็ด

วัคซีนกาฬโรคเป็ด

เป็นวัคซีนไวรัสเชื้อเป็น สเตรน Jansen ชนิดทิชชู คัลเจอร์ ซึ่งเป็นเชื้อชนิดอ่อน ไม่เป็นอันตรายต่อเป็ดที่ได้รับวัคซีนนี้ แต่สามารถให้ความคุ้มโรคกาฬโรคเป็ดได้เป็นอย่างดี เป็นวัคซีนทำแห้ง บรรจุในขวดสุญญากาศ

สรรพคุณ : ใช้ฉีดป้องกันโรคกาฬโรคเป็ด

สอบถามรายละเอียดได้ที่

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์

โทร. 0 2653 4444 ต่อ 3371 **โทรสาร** 0 2653 4930

E-mail : drasa2@dld.go.th

www.royal.dld.go.th

โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

การเลี้ยงเป็ดไข่

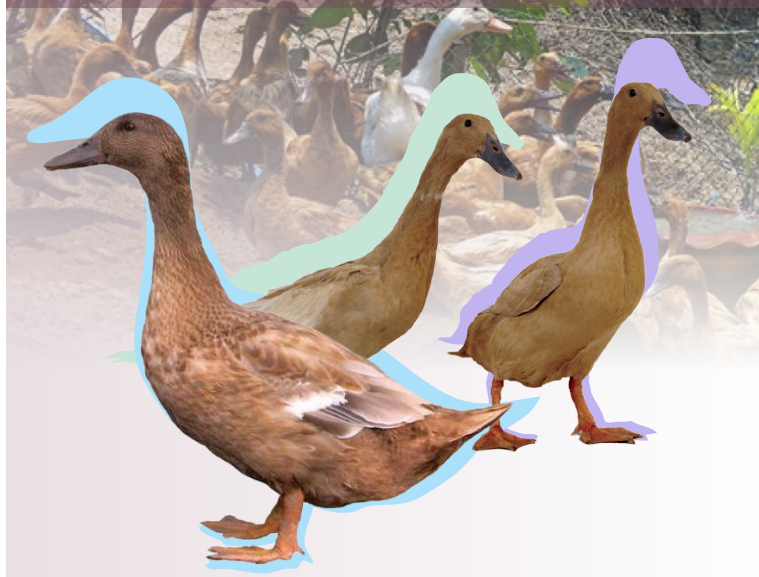

กรมปศุสัตว์

ประชารัฐ

การเลี้ยงเป็ดไข่

เป็ดเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย เติบโตเร็ว สามารถใช้อาหารและวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ให้ผลตอบแทนในระยะเวลาสั้น จำหน่ายได้ง่าย และสามารถเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมร่วมกับอาชีพอื่นได้

พันธุ์เป็ดไข่

เป็ดไข่กากีแคมป์เบลล์ (khaki Campbell) มีขนลำตัวสีน้ำตาล เพศผู้มีหัวสีเขียว ปลายหางม้วนงอ มีวงแหวนสีน้ำตาลอ่อนรอบคอ ปากสีเขียวแกมน้ำเงิน แข้งและเท้าสีส้ม เพศเมีย มีหัวสีน้ำตาลเข้ม ปากสีดำ แข้งและเท้าสีน้ำตาล อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 135 วัน น้ำหนักตัวเมื่อให้ไข่ฟองแรก 1,536 กรัม น้ำหนักไข่ฟองแรก 52 กรัม ผลผลิตไข่ 272 ฟอง/ปี

เป็ดไข่พันธุ์ปากน้ำ (Pak Nam Egg Duck) เป็ดพื้นเมืองขนาดเล็ก เลี้ยงง่าย และต้านทานโรค เพศผู้มีหัวสีเขียวเข้มเป็นมัน เพศเมียมีขนสีดำตลอดลำตัว หน้าอกสีขาว ปาก แข้งและเท้าสีดำ เริ่มไข่เมื่ออายุ 150 วัน ให้ผลผลิตไข่ปีละ 280 - 300 ฟอง น้ำหนักไข่ฟองแรก 60 กรัม

เป็ดไข่กบินทร์บุรี (Kabinburi Egg Duck) เพศผู้ หัวและคอมีสีเขียวแก่ชัดเจนและสีนี้จะค่อย ๆ จางลง จนเป็นสีน้ำเงินปนดำ ขนหาง 2 - 3 เส้น โค้งงอขึ้นด้านบน น้ำหนักตัวอยู่ระหว่าง 1,700 - 1,800 กรัม เริ่มไข่เมื่ออายุ 150 – 160 วัน น้ำหนักตัวเมื่อเริ่มไข่ 1,450 - 1,500 กรัม ให้ผลผลิตไข่ปีละ 300 - 320 ฟอง อายุการให้ไข่ 1 – 2 ปี

เป็ดไข่นครปฐม (Nakorn Pathom Egg Duck) มีขนาดตัวใหญ่กว่าเป็ดกากีแคมป์เบลล์ให้ไข่ช้า แต่ให้ไข่ขนาดใหญ่ เพศผู้หัวมีสีเขียวเข้ม คอคั่นเป็นวงแหวนสีขาว ปากสีเทา เท้าและแข้งสีส้ม เพศเมียมีสีน้ำตาลลายกาบอ้อย น้ำหนักตัวเมื่อเริ่มไข่ 1,580 กรัม

เป็ดไข่บางปะกง (Bang Pa Kong Egg Duck) เพศผู้มีขนสีกากีเข้ม หัว ปลายปีก ปลายหางสีเขียวแก่ ปากสีน้ำเงิน ขา แข้งสีส้ม อายุเริ่มผสมพันธุ์ 6 เดือน เพศเมียขนตามลำตัวสีกากีอ่อนตลอดลำตัว ปากสีดำน้ำเงิน แข้งสีดำ อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 4 เดือน น้ำหนักตัวเมื่อให้ไข่ฟองแรก 1,533 กรัม ผลิตไข่ปีละ 301 ฟอง/แม่

โรงเรือนและการเลี้ยงดู

โรงเรือน

สำหรับเลี้ยงเป็ดไข่ควรมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนเป็ดที่เลี้ยงในปริมาณ 3-4 ตารางเมตรต่อตัว และควรแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยกั้นคอกสูง 80-100 ซม. บุลวดตาข่าย และอาจตีไม้ปิดทึบสูง 20-30 ซม. เพื่อป้องกันเป็ดชนตาข่ายขาด มีลานให้น้ำเป็นคอนกรีตลาดเอียง สร้างเป็นรางกว้าง 10-15 ซม. ยาวตามแนวผนังโรงเรือน มีร่องระบายน้ำทิ้งออกนอกเล้า และมีรังไข่สำหรับแม่เป็ดเข้าไปวางไข่ได้ ขนาด 30x35x20 ซม. ชิดกับฝาผนังด้านใดด้านหนึ่งของโรงเรือน โดยใช้อัตรารังไข่ 4 แม่/ช่อง ภายในรังไข่จะต้องมีวัสดุรองรัง เช่น แกลบ ขี้เลื่อย ที่แห้งและสะอาด

การเลี้ยงดู

1. การเลี้ยงลูกเป็ด อายุ 0-2 สัปดาห์ เป็นช่วงที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ถ้าลูกเป็ดแข็งแรง เติบโตสม่ำเสมอ สมบูรณ์ มีภูมิคุ้มกันโรคระบาดแล้ว ระยะต่อไปจะไม่ประสบปัญหา ดังนั้น ก่อนนำลูกเป็ดไข่เข้ามาเลี้ยงควรทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์ โรงเรือนควรป้องกันลมฝนได้ ระบายอากาศได้ดี ต้องเปลี่ยนวัสดุรองพื้นใหม่ทุกครั้งที่นำลูกเป็ดเข้าคอก โดยเป็ดอายุ 0-1 สัปดาห์ ใช้พื้นที่ 30 ตัว/ตร.ม. ถ้าอายุ 1-2 สัปดาห์ ใช้พื้นที่ 23 ตัว/ตร.ม. และอายุ 2-3 สัปดาห์ ใช้พื้นที่ 15 ตัว/ตร.ม. ใช้หลอดไฟกกขนาด 120 วัตต์/ 200 ตัว อุณหภูมิ ดังนี้

อายุ	อากาศร้อน		อากาศเย็น	
	องศา F	องศา C	องศา F	องศา C
1 วัน	95	35	95	35
2-7 วัน	95-90	35-32	95-90	35-32
1-2 สัปดาห์	90-80	32-26	90-80	32-26
2-3 สัปดาห์	หยุดกก		80-75	26-23

เมื่อลูกเป็ดมาถึงฟาร์มควรเตรียมน้ำสะอาด หากใช้น้ำประปาควรเปิดน้ำเก็บไว้ข้ามคืนก่อน ควรระวังไม่ให้คอกชื้นแฉะ และให้อาหารครั้งละเล็กน้อยบ่อยๆ ในระยะ 2 วันแรก ควรให้อาหารผสมชนิดผง โปรตีน 17-18% คลุกน้ำพอหมาดๆ ใส่ในภาชนะแบนราบ

2. การเลี้ยงเป็ดอายุ 3-8 สัปดาห์ ควรเอาใจใส่ด้านอาหารและการจัดการเลี้ยงดูที่เหมาะสม โดยอาจจะเลี้ยงปล่อยไล่ทุ่งต้อนกลับคอกเวลาเย็น หรือเลี้ยงในโรงเรือนที่มีลานดินยื่นออกมานอกโรงเรือนให้ลูกเป็ดเล่นและพักผ่อนเวลากลางวัน ส่วนกลางคืนขังไว้ในโรงเรือนกั้นห้องให้อยู่รวมกัน 5-6 ตัว/ตร.ม. และให้อาหารลูกเป็ดวันละ 2 ครั้ง คือ เช้า 7.00-8.00 น. และบ่าย 14.00-15.00 น. เป็นอาหารชนิดผงคลุกน้ำให้ชื้นพอหมาดๆ ทำให้กินได้ง่าย และไม่ตกหล่นมาก มีน้ำสะอาดให้กินเพียงพอ

3. การเลี้ยงเป็ดอายุ 9-20 สัปดาห์ ช่วงอายุ 9-16 สัปดาห์ ต้องเลี้ยงแบบจำกัดอาหาร เพื่อควบคุมน้ำหนักไม่ให้อ้วนเกินไป เพราะถ้าอ้วนเป็ดจะไข่น้อย เมื่ออายุ 17 สัปดาห์ขึ้นไป ให้เป็ดกินอาหารเต็มที่ เพื่อมีความสมบูรณ์พร้อมให้ไข่เมื่ออายุ 21 สัปดาห์ ผู้ที่ต้องการเลี้ยงเป็ดไข่แบบกรงตับขังเดี่ยวให้แยกเป็ดขึ้นกรงตับ ขนาด 30x30x30 ซ.ม. และควรฉีดวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์เป็ด ตัวละ 2 ซี.ซี.

4. การเลี้ยงเป็ดอายุ 21 สัปดาห์ขึ้นไป ระยะนี้เป็ดต้องการอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนะค่อนข้างสูง ปริมาณอาหารที่ให้ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่าง 100-160 กรัม/ตัว/วัน หากให้อาหารไม่เต็มที่ขนาดของไข่จะเล็กลง

การให้แสงสว่าง

มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็ดสามารถกินน้ำและอาหารได้ตลอดเวลา การเจริญเติบโตเป็ดไม่ชะงัก สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี ผู้เลี้ยงต้องมีการจัดการแสงที่เหมาะสม ดังนี้

อายุ (วัน)	จำนวนชั่วโมงให้แสง	ช่วงเวลาปิด	ความเข้มแสง
1	24	-	หลอดไฟฟ้าขนาด 30-60 วัตต์ เฉพาะกลางคืน (ความเข้มแสง > 40 Lux) กลางวันแสงธรรมชาติ
2	23	24.00-1.00 น.	
3	22	23.00-1.00 น.	
4	21	23.00-2.00 น.	
5	20	22.00-2.00 น.	
6	19	22.00-3.00 น.	
7	18	21.00-3.00 น.	
8 -15	12	แสงธรรมชาติ	เวลา 21.00-6.00 น. แสงที่ความเข้ม 5 Lux เพื่อฝึกการเข้ารังไข่
16	12		
17			